

Quest:

14 ഉദാഹരണാനുസാരം ഏകപദം ലിഖത ।

ഉദാ- മിതശ്ച അസൗ അഹാരശ്ച- മിതാഹാരഃ ।

൧ ഹിതശ്ച അസൗ അഹാരശ്ച - ----- ।

Hint:

14 ഉദാഹരണാനുസാരം ഏകപദം ലിഖത ।

൧ ഹിതാഹാരഃ ।

Quest:

1. ക്രോഷ്ടകാത് സമുചിതമുത്തരം നിർദ്ധരിയ് ലിഖത ।

൧. ഭൂഗതൌ അശ്വിനീസുതൌ കൌ ?

(സുഖദുഃഖൌ , പരിശ്രമമിതാഹാരൌ, ക്രമക്രോധൌ, ശീതോഷ്ണൌ) ।

൨. സുഖസ്യ അധരതനം കിമ് ?

(ശരീരമ് , അത്മാ , മനഃ, ബുദ്ധിഃ)

൩. സുഖദുഃഖയഃ കർതാ കഃ ?

(അത്മാ , മനഃ, ബുദ്ധിഃ, ശരീരമ്)

൪. ത്രസേത് ഇത്യന്തര ലകാരഃ കഃ ?

(ലറ്, ലിറ്, ലഭ്, വിധിലിഭ്)

५. धन्यानाम् उत्तमं किम् ?

(श्रुतम् , दाक्ष्यम्, आरोग्यम् , तुष्टिः)

६. लाभानां किं श्रेष्ठम् ?

(आरोग्यम् , तुष्टिः, श्रुतम् , दाक्ष्यम्)

७. श्रुतं केषाम् उत्तमं भवति ?

(धन्यानाम् , लाभानाम्, धनानाम्, सुखानाम्)

८. तुष्टिः केषाम् उत्तमं भवति ?

(लाभानाम्, धनानाम्, सुखानाम् , धन्यानाम्)

९. ईर्ष्याभयक्रोधेन सेव्यमानं किं न परिपाकमेति ?

(अन्नम् , रत्नम्, धनम्, जलम्)

१०. आयतनम् इति पदस्य अर्थः कः ?

(सन्तोषः, सन्तापः, आश्रयः, लोलुपः)

११. कर्तारम् इत्यत्र विभक्तिः का?

(पञ्चमी, चतुर्थी, तृतीया, द्वितीया)

१२. लुब्धेन सेव्यमानम् ----- न परिपाकम् एति ।

(अन्नम्, धनम्, वस्त्रम्, भूषणम्)

१३. तौ + अनादृत्य - ----- ।

(तवानादृत्य, तावनादृत्य, तौवनादृत्य, तानादृत्य)

१४. एति इति पदस्य लकारः कः

(लट्, लङ्, लिट्, लृङ्)

१५ आरोग्यम् इत्यस्य समानार्थकं पदम् ----- ।

(दाक्ष्यम्, स्वास्थ्यम्, श्रुतम्, कौशलम्)

Hint:

1.कोष्ठकात् समुचितमुत्तरं निर्धार्य लिखत ।

१. परिश्रममिताहारौ ।

२. शरीरम् ।

३. आत्मा ।

४. विधिलिङ् ।

५. दाक्ष्यम् ।

६. आरोग्यम् ।

७. धनानाम् ।

८. सुखानाम् ।

९. अन्नम् ।

१०. आश्रयः ।

११. द्वितीया ।

१२. अन्नम् ।

१३. तावनादृत्य ।

१४. लट् ।

१५. स्वास्थ्यम्

Chapter Name:aayuraroghyasoukhyam

Marks :(3)

Quest:

3. उदाहरणानुसारं पदच्छेदं लिखत ।

१ नैव - न + एव

तेनैव - ----+ ----

चैव - -- + ----

अत्रैव - -- + ----

तत्रैव - -- + ----

२. चापि - च + अपि

तत्रापि - ---- + ----

कुत्रापि - -- + ----

एकत्रापि - -- + ----

तत्रायम् - -- + ----

३. तावनादृत्य - तौ + अनादृत्य

भूगतावश्विनीसुतौ - ---- + ----

नायकावपि - ---- + ----

चन्द्रावपि - -- + ----

उभावपि - -- + ----

Hint:

१ तेन +एव

च +एव

अत्र +एव

तत्र +एव

२ तत्र + अपि

कुत्र + अपि

एकत्र + अपि

तत्र + अयम्

३ भूगतौ + अश्विनीसुतौ

नायकौ + अपि

चन्द्रौ+ अपि

उभौ + अपि

Chapter Name: aayuraroghyasoukhyam

Marks :(2)

Quest:

सुभाषितं पठित्वा अधोदत्तेभ्यः उचितम् आशयं चित्वा लिखत ।

१. ईर्ष्याभयक्रोधसमन्वितेन

लुब्धेन रुग्दैन्यनिपीडितेन ।

विद्वेषयुक्तेन च सेव्यमानम्

अन्नं न सम्यक् परिपाकमेति । ।

१ स्वस्थचित्तेन सेव्यमानः आहारः आरोग्याय भवति ।

२ स्वकर्मणः फलं स्वशरीरेणैव अनुभूयते ।

३ व्यायामः आहारमितत्वं च आरोग्याय ।

Hint:

सुभाषितं पठित्वा अधोदत्तेभ्यः उचितम् आशयं चित्वा लिखत ।

स्वस्थचित्तेन सेव्यमानः आहारः आरोग्याय भवति

Chapter Name: aayuraroghyasoukhyam

Marks :(2)

Quest:

सुभाषितं पठित्वा अधोदत्तेभ्यः उचितम् आशयं चित्वा लिखत ।

२. शरीरमेवायतनं सुखस्य

दुःखस्य चाप्यायतनं शरीरम् ।

यद्यच्छरीरेण करोति कर्म

तेनैव देही समुपाश्रुते तत् । ।

१ सुखेषु तृप्तिः श्रेष्ठा भवति ।

२ सुखस्य दुःखस्य च आश्रयः शरीरमेव ।

३ व्यायामम् अनुशीलयन्तः रोगरहिताः भवन्ति ।

Hint:

सुभाषितं पठित्वा अधोदत्तेभ्यः उचितम् आशयं चित्वा लिखत ।

सुखस्य दुःखस्य च आश्रयः शरीरमेव ।

Chapter Name: aayuraroghyasoukhyam

Marks :(4)

Quest:

5 सुभाषितस्य आशयमवगम्य पट्टिकां क्रमीकुरुत ।

धन्यानाम्	उत्तमः	तुष्टिः	धन्यानाम्	उत्तमं	दाक्ष्यम्
धनानाम्	श्रेष्ठम्	दाक्ष्यम्			
लाभानाम्	उत्तमम्	श्रुतम्	-----	-----	-----
सुखानाम्	उत्तमा	आरोग्यम्	-----	-----	-----
			-----	-----	-----

Hint:

5 सुभाषितस्य आशयमवगम्य पट्टिकां
क्रमीकुरुत ।

	उत्तमम्	दाक्ष्यम्
धन्यानाम्	उत्तमम्	श्रुतम्
धनानाम्	श्रेष्ठम्	आरोग्यम्
लाभानाम्	उत्तमा	तुष्टिः
सुखानाम्		

Chapter Name: aayuraroghyasoukhyam

Marks :(2)

Quest:

6. सुभाषितं पठित्वा सूचनानुसारं गद्यक्रमं लिखत ।

आत्मानमेव मन्येत कर्त्तारं सुखदुःखयोः ।

तस्माच्छ्रेयस्करं मार्गं प्रतिपद्येत न त्रसेत् । ।

कर्त्तारम् एव मन्येत । तस्मात् श्रेयस्करंप्रतिपद्येत न ।

मूल्यनिर्णयसूचकः -

Hint:

6. सुभाषितं पठित्वा सूचनानुसारं गद्यक्रमं लिखत ।

उचितगद्यक्रमलेखनाय द्वौ अङ्कौ ।

Chapter Name: aayuraroghyasoukhyam

Marks :(2)

Quest:

7. १) व्यायामे, भक्षणे च श्रद्धालू कदापि वैद्यसमीपं न गच्छति । इत्याशयशययुक्तं श्लोकं चित्वा लिखत ।

क. परिश्रमो मिताहारो

भूगतावश्विनीसुतौ ।

तावनादृत्य नैवाहं

वैद्यमन्यं समाश्रये । ।

ख. ईर्ष्याभयक्रोधसमन्वितेन

लुब्धेन रुग्दैन्यनिपीडितेन ।

विद्वेषयुक्तेन च सेव्यमानम्

अन्नं न सम्यक् परिपाकमेति । ।

२. दुःखस्य आश्रयः शरीरमेव इत्याशयप्रतिपादकं श्लोकं चित्वा लिखत ।

क). शरीरमेवायतनं सुखस्य

दुःखस्य चाप्यायतनं शरीरम् ।

यद्यच्छरीरेण करोति कर्म

तेनैव देही समुपाश्रुते तत् । ।

ख). ईर्ष्याभयक्रोधसमन्वितेन

लुब्धेन रुग्दैर्न्यनिपीडितेन ।

विद्वेषयुक्तेन च सेव्यमानम्

अन्नं न सम्यक् परिपाकमेति । ।

३. आहारः युक्तरूपेण न परिपक्वतां याति इत्याशयप्रतिपादकं श्लोकं चित्वा लिखत ।

क.) ईर्ष्याभयक्रोधसमन्वितेन

लुब्धेन रुग्दैर्न्यनिपीडितेन ।

विद्वेषयुक्तेन च सेव्यमानम्

अन्नं न सम्यक् परिपाकमेति । ।

ख.) परिश्रमो मिताहारो

भूगतावश्विनीसुतौ ।

तावनादृत्य नैवाहं

वैद्यमन्यं समाश्रये । ।

Hint:

7. १) व्यायामे, भक्षणे च श्रद्धालू कदापि वैद्यसमीपं न गच्छति । इत्याशयशययुक्तं श्लोकं चित्वा लिखत ।

परिश्रमो मिताहारो भूगतावश्विनीसुतौ ।

तावनादृत्य नैवाहं वैद्यमन्यं समाश्रये । ।

२. दुःखस्य आश्रयः शरीरमेव इत्याशयप्रतिपादकं श्लोकं चित्वा लिखत ।

शरीरमेवायतनं सुखस्य दुःखस्य चाप्यायतनं शरीरम् ।

यद्यच्छरीरेण करोति कर्म तेनैव देही समुपाश्रुते तत् । ।

३. आहारः युक्तरूपेण न परिपक्वतां याति इत्याशयप्रतिपादकं श्लोकं चित्वा लिखत ।

ईर्ष्याभयक्रोधसमन्वितेन लुब्धेन रुग्दैर्न्यनिपीडितेन ।

विद्वेषयुक्तेन च सेव्यमानम् अन्नं न सम्यक् परिपाकमेति । ।

Chapter Name: aayuraroghyasoukhyam

Marks :(4)

Quest:

8. सुभाषितं पठित्वा सूचनानुसारम् आशयं लिखत ।

१. शरीरमेवायतनं सुखस्य

दुःखस्य चाप्यायतनं शरीरम् ।

यद्यच्छरीरेण करोति कर्म

तेनैव देही समुपाश्रुते तत् । ।

सुखस्य च आश्रयः एव । देही यत् यत् करोति तस्य

स्वशरीरेण अनुभूयते ।

२. परिश्रमो मिताहारो

भूगतावश्विनीसुतौ ।

तावनादृत्य नैवाहं

वैद्यमन्यं समाश्रये ।।

व्यायामः.....आरोग्यम्अश्वनीकुमारौ.....अनादरः.....आवश्यकता नास्ति ।

मूल्यनिर्णयसूचकाः-

Hint:

8. सुभाषितं पठित्वा सूचनानुसारम् आशयं लिखत ।

आशयग्रहणाय -1

सूचनानुसारं लिखति चेत् -2

भाषाशुद्धेः -1

Chapter Name: aayuraroghyasoukhyam

Marks :(4)

Quest:

9 अधोदत्तं श्लोकं पठित्वा प्रश्नानाम् उत्तराणि लिखत ।

परिश्रमो मिताहारो भूगतावश्विनीसुतौ ।

तावनादृत्य नैवाहं वैद्यमन्यं समाश्रये ।।

क) श्लोके व्यायामः इत्यर्थकं पदं किम्?

ख) अस्मिन् सुभाषिते अश्विनीसुतसमानौ कौ ?

ग) नैव इत्यत्र पदच्छेदः कः ?

घ) सुभाषितात् ल्यबन्तम् अव्ययपदं चित्वा लिखत ।

Hint:

अधोदत्तं श्लोकं पठित्वा प्रश्नानाम् उत्तराणि लिखत ।

क) परिश्रमः ।

ख) परिश्रममिताहारौ ।

ग) न+ एव ।

घ) अनादृत्य ।

Chapter Name: aayuraroghyasoukhyam

Marks :(2)

Quest:

10 अधोदत्तात् सुभाषितात् लब्धः सदुपदेशः कः इति कोष्ठकात् चित्वा लिखत ।

क) आत्मानमेव मन्येत कर्त्तारं सुखदुःखयोः ।

तस्माच्छ्रेयस्करं मार्गं प्रतिपद्येत न त्रसेत् ।।

१ सदा व्यायामः करणीयः ।

२ सदा सन्मार्गे सञ्चरतु ।

३ आहारमितत्वं पालनीयम् ।

(ख) परिश्रमो मिताहारो

भूगतावश्विनीसुतौ ।

तावनादृत्य नै वाहं

वैद्यमन्यं समाश्रये । ।

१) जीवितविजयाय व्यायामः मिताहारशीलः च पालनीयौ ।

२) स्वकर्मफलं स्वशरीरेण अनुभूयते ।

३) भोजनावसरे ईर्ष्यादिभावनां त्यज ।

Hint:

क) आत्मानमेव मन्येत कर्त्तारं सुखदुःखयोः ।

तस्माच्छ्रेयस्करं मार्गं प्रतिपद्येत न त्रसेत् । ।

उत्तरम्-२ सदा सन्मार्गे सञ्चरतु ।

(ख) परिश्रमो मिताहारो

भूगतावश्विनीसुतौ ।

तावनादृत्य नै वाहं

वैद्यमन्यं समाश्रये । ।

उत्तरम् - जीवितविजयाय व्यायामः मिताहारशीलः च पालनीयौ ।

Chapter Name:aayuraroghyasoukhyam

Marks :(4)

Quest:

11 समानार्थकपदानि चित्वा पट्टिकां पूरयत ।

(दाक्ष्यम्, लुब्धः, परिश्रमः स्वास्थ्यम्, व्यायामः, आश्रयः,सामर्थ्यम्, लोलुपः)

पदम् समानार्थकपदम् उत्तरम्

दाक्ष्यम् सामर्थ्यम्

आरोग्यम्,

आयतनम्

लुब्धः,

परिश्रमः

Hint:

11 समानार्थकपदानि चित्वा पट्टिकां पूरयत ।

स्वास्थ्यम्

आश्रयः

लोलुपः

व्यायामः,

Chapter Name: aayuraroghyasoukhyam

Marks :()

Quest:

12 अधोदत्तं सुभाषितं पठित्वा आस्वादनटीकां लिखत ।

आत्मानमेव मन्येत

कर्त्तारं सुखदुःखयोः ।
तस्माच्छ्रेयस्करं मार्गं
प्रतिपद्येत न त्रसेत् ॥

Hint:

12 अधोदत्तं सुभाषितं पठित्वा आस्वादनटीकां लिखत ।

आशयग्रहणम् - २

भाषाशैली - १

पूर्वापरक्रमः - १

Chapter Name: aayuraroghyasoukhyam

Marks :(1)

Quest:

13 उदाहरणानुसारं विग्रहं लिखत ।

उदा- देही- देहः अस्य अस्ति इति देही ।

१ गुणी - ----- ।

२ प्राणी - ----- ।

३ जीवी - ----- ।

Hint:

13 उदाहरणानुसारं विग्रहं लिखत ।

१ गुणः अस्य अस्ति इति गुणी ।

२ प्राणः अस्य अस्ति इति प्राणी ।

३ जीवः अस्य अस्ति इति जीवी ।